

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25 kwietnia 2016 r. (data wpływu do Sądu - 27 kwietnia 2016 r.) powódka N. G. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 10.000,00 zł z tytułu zadośćuczynienia za śmierć wnuka P. O. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 22 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty. W treści uzasadnienia pozwu wskazano, że w dniu 15 czerwca 2000 r. w S., prowadzący pojazd D. Z. nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że nie zachowując szczególnej ostrożności nie dostosował prędkości jazdy do warunków ruchu drogowego czym doprowadził do zderzenia z pojazdem marki F. (...) kierowanym przez P. G.. W następstwie tego zdarzenia pasażer samochodu marki F. – P. O., w skutek odniesionych obrażeń ciała, poniósł śmierć na miejscu zdarzenia.

Pojazd prowadzony przez D. Z., w dacie wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na mocy umowy zawartej ze stroną pozwaną. Wobec powyższego powódka N. G. pismem z dnia 21 marca 2016 r. zgłosiła stronie pozwanej roszczenie w kwocie 25.000,00 zł z tytułu zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w skutek śmierci wnuka, jednakże pozwany nie ustosunkował się do żądania powódki.

Dochodzone niniejszym powództwem roszczenie powódka uzasadniła faktem, iż jej zmarły wnuk- P. O., był dla niej osobą niezwykle ważną i bliską. W chwili wypadku miał on 16 lat, a ona sama miała lat 71. Jak wynika treści uzasadnienia, przed śmiercią P. O. powódka spędzała z nim bardzo dużo czasu i aktywnie uczestniczyła w jego wychowaniu. Śmierć wnuka zrodziła w niej rozpacz i tęsknotę, nie potrafiła uwierzyć, że już nigdy go nie zobaczy. Po tragicznym zdarzeniu wszystko utraciło dla powódki sens i znaczenie.

W odpowiedzi na pozew z dnia 20 czerwca 2016 r. pozwany Zakład (...) wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu stanowiska pozwany w pierwszej kolejności podniósł zarzut przedawnienia, wskazując, iż zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i sprawcy szkody. Na wypadek nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia przez Sąd, pozwany podniósł przy tym, że roszczenie dochodzone na podstawie art. 448 k.c. mogło by zostać uznane tylko wówczas, gdyby pomiędzy powódką, a zmarłym P. O. istniała szczególnie silna więź rodzinna. Uznać zatem należy, że w kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia dochodzonego na mocy art. 448 k.c. mogą znaleźć się jedynie osoby najbliższe, które były związane ze zmarłym szczególną więzią rodzinną. W ocenie strony pozwanej więź pomiędzy powódką a jej zmarłym wnukiem nie była więzią szczególnie bliską i zażyłą ale więzią typową i normalną dla danego rodzaju pokrewieństwa. Co więcej zdaniem pozwanego żałoba powódki przeżyta w związku ze śmiercią jej wnuka nie wykroczyła poza zakres żałoby naturalnej. Pozwany przytoczył także dotychczasowe poglądy judykatury, zgodnie z którymi zadośćuczynienie winno mieć charakter kompensacyjny, a jego wysokość nie może być źródłem wzbogacenia. Strona pozwana zakwestionowała przy tym wymagalność odsetek ustawowych, wskazując, iż winna ona zostać ustalona od dnia wyrokowania.

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 15 czerwca 2000 r. w S. kierujący pojazdem marki O. (...) D. Z., nie zachowując wymaganej ostrożności, doprowadził do zderzenia z pojazdem kierowanym przez P. G. marki F. (...) i w następstwie przedmiotowego zdarzenia pasażer P. O., wskutek odniesionych obrażeń, poniósł śmierć na miejscu zdarzenia. Sąd Rejonowy w Zawierciu prawomocnym wyrokiem z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie sygn. akt IIK 690/00 uznał oskarżonego D. Z. za winnego popełnienia występku z art. 177 § 1 k.k. i art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. (k. 8-10).

P. O. był najmłodszym wnukiem powódki N. G. i przed jego śmiercią, wraz z córką powódki G. O. i zięciem J. O., tworzyli oni wspólne gospodarstwo domowe. Powódka była mocno związana emocjonalnie ze swoim zmarłym

wnukiem. W okresie jego dzieciństwa aktywnie uczestniczyła w jego wychowaniu i opiece nad nim. Kiedy P. O. dorósł, pomagał powódce w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, a łączące ich relacje pozostały bliskie i zażyłe.

Tragiczny wypadek wnuka był dla powódki dużym przeżyciem, któremu towarzyszył ból i trud związany z zaakceptowaniem jego śmierci. Żałoba powódki po śmierci P. O. nie wykroczyła poza zakres żałoby naturalnej. Powódka poradziła sobie z towarzyszącymi jej emocjami i była wsparciem dla przezywającej żałobę córki. Przejęła obowiązki domowe i rolę gospodyni domu. (zeznania świadka J. O. k. 58; zeznania świadka D. P. k. 59; częściowo zeznania powódki N. G. k. 64-65; opinia sądowa psychiatryczno- psychologiczna k. 81-84, wyjaśnienia biegłego S. K. przedstawiona ustnie na rozprawie k. 90-91)

Pismem z dnia 21 marca 2016 r., powódka reprezentowana przez pełnomocnika K. J., wystąpiła wobec pozwanego z żądaniem przyznania zadośćuczynienia wysokości 25.000,00 zł. W odpowiedzi na złożone pismo (...) S.A. odmówiło wypłaty świadczenia, informując, iż w jego ocenie nie zachodzą przesłanki do wypłaty zadośćuczynienia w oparciu o treść art. 448 k.c. (pismo powódki z dnia 21 marca 2016 r. k. 11-13, odpowiedź (...) S.A. k. 34)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o przedłożone do akt dokumenty z pominięciem dołączonego do pozwu opisu zdarzenia wypadku, wskazanego w pozwie jako oświadczenie o traumie powódki (k. 14-15). W trakcie postępowania sądowego ustalono bowiem, że pismo to sporządzone i podpisane zostało przez zięcia powódki- J. O. (k. 90). Wobec powyższego w żadnej mierze nie można było nadać mu waloru wiarygodności i uczynić go podstawą dla ustalenia niniejszego stanu faktycznego. Pismo sporządzone i podpisane przez zięcia powódki o treści zgodnej z jego subiektywnymi spostrzeżeniami, z całą pewnością nie stanowi dowodu na fakt, że powódka N. G. złożyła oświadczenie o treści w tym piśmie wskazanym.

W ocenie Sądu podstawą stanu faktycznego należało również uczynić zeznania świadków J. O. (k. 58) i D. P. (k. 59). Zeznania te były bowiem spójne i wiarygodne, obydwaj świadkowie zgodnie twierdzili, że relacje łączące P. O. z babcią były trwałe i bliskie. Sąd miał przy tym jednak na względzie czas jaki upłynął od samego zdarzenia oraz emocje świadków związane ze śmiercią bliskiej im osoby.

Powódka słuchana w trybie art. 304 k.p.c. złożyła zeznania, które Sąd ocenić musiał jako nieszczegółowe i ogólne ale przy tym wiarygodne w zakresie w jakim dotyczyły one uczuć, którymi darzyła zmarłego wnuka.

Opinia psychiatryczno- psychologiczna (k. 81-84) sporządzona przez biegłych sądowych, lekarza specjalistę psychiatrii oraz biegłego z zakresu psychologii, okazała się być rzetelna, logiczna i wobec tego w pełni wiarygodna. Biegli precyzyjnie i kategorycznie sformułowali oraz uzasadnili przedstawione w opiniach wnioski. Opinia biegłych została przy tym sporządzona z uwzględnieniem opinii psychiatryczno- psychologicznej wydanej uprzednio przez biegłych w sprawie z powództwa G. O. w przedmiocie zadośćuczynienia za śmierć syna, co dodatkowo wpływa na przyznanie jej waloru wiarygodności, bowiem biegłym znana była sytuacja rodzinna powódki.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo wytoczone przez N. G. zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części. Sąd nie miał wątpliwości, że w wyniku śmierci P. O. doszło do naruszenia dóbr osobistych powódki polegających na utracie więzi rodzinnej z bliską jej osobą. Dochodzona przez powódkę kwota zadośćuczynienia w wysokości 10.000,00 zł nie była jednak zdaniem Sądu adekwatna do rozmiaru doznanej przez nią krzywdy a zatem Sąd zasądził na rzecz powódki kwotę w wysokości 5.000,00 zł, a w pozostałej części powództwo oddalił.

Przechodząc do uzasadnienia powyższych twierdzeń, wskazać należy, że sam fakt, iż P. O. poniósł śmierć w wyniku wypadku, za który odpowiedzialność ponosi D. Z., którego łączyła z pozwanym umowa OC posiadacza pojazdu mechanicznego, nie był w niniejszej sprawie sporny. Strona pozwana zakwestionowała jednakże zasadność żądania zadośćuczynienia wystosowanego przez powódkę wskazując, że nie jest ona osobą uprawnioną do otrzymania zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. a w dalszej kolejności wskazywała na konieczność utrzymania wysokości ewentualnego zadośćuczynienia w odpowiednich granicach.

W pierwszej kolejności odnieść należy się jednak do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia dochodzonego roszczenia, który nie mógł zostać uwzględniony przez Sąd. Pozwany błędnie przytoczył treść art. 442¹ § 1 k.c. stanowiącego o trzyletnim okresie przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody spowodowanej czynem niedozwolonym, bowiem z uwagi na treść § 2 wskazanego przepisu, artykuł wskazany przez powoda nie mógł znaleźć zastosowania. Zgodnie bowiem z art. 442¹ § 2 k.c. jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Powyższy przepis wszedł w życie w dniu 10 sierpnia 2007 r., jednakże zgodnie z art. 2 ustawy go wprowadzającej (Dz. U. Nr 80, poz. 538) roszczenia z czynów niedozwolonych, które powstały przed wejściem w życie art. 442¹ § 2 k.c., podlegają przedawnieniu na nowych zasadach.

Istotą niniejszego sporu pozostawało zatem rozstrzygnięcie czy powódka N. G. winna zostać zaliczona do kręgu osób uprawnionych do otrzymania zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w związku z naruszeniem dobra osobistego poprzez zerwanie bliskiej więzi rodzinnej, a w razie odpowiedzi twierdzącej ustalenie adekwatnej wysokości zadośćuczynienia w związku z doznaną przez nią z tego tytułu krzywdą.

W ocenie Sądu w oparciu o całość zebranego w sprawie materiału dowodowego orzec należało, że więź łącząca powódkę z wnukiem była więzią szczególną, bliską i mocną. Obydwaj słuchani w sprawie świadkowie potwierdzili, że P. O. był z pośród wszystkich wnuków powódki najmocniej z nią związany, a to ze względu na fakt, iż był najmłodszy oraz zamieszkiwał wspólnie z nią. Powódka utrzymywała przy tym bliskie relacje ze zmarłym wnukiem zarówno w okresie jego dzieciństwa jak i w okresie jego dorastania, aktywnie i czynnie uczestnicząc w jego wychowaniu. W późniejszym okresie to wnuk P. O. pomagał powódce w prowadzeniu gospodarstwa rolnego i innych czynnościach życiowych. Również i na podstawie przesłuchania samej powódki stwierdzić należy, że łącząca ją ze zmarłym wnukiem relacja była przepełniona wzajemną miłością i przywiązaniem. Z okoliczności sprawy jednoznacznie wynika, że powódka była obecna w życiu swojego wnuka przez cały okres jego życia, a powstała pomiędzy nimi relacja była wyjątkowo bliska jak na relację babci z dorastającym wnukiem. Wobec powyższego Sąd nie miał wątpliwości, że utrata przedmiotowej więzi przez powódkę winna być oceniona jako naruszenie dobra osobistego w skutek czego żądanie zapłaty zadośćuczynienia wystosowane przez powódkę znajduje podstawę w oparciu o treść art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. Istotną okolicznością mającą wpływ na powyższe ustalenia był także fakt, iż zerwanie więzi powódki z wnukiem spowodowało u niej ból i cierpienie oraz zrodziło długo utrzymujące się poczucie krzywdy i tęsknoty, co również ma znaczenie dla ustalenia czy konkretna więź rodzinna winna być zaliczona do katalogu dóbr osobistych.

Odnośnie wysokości zadośćuczynienia należnego na podstawie art. 448 k.c. wskazać należy, że ustawodawca nie sprecyzował kryteriów jego ustalania, pozostawiając w tym zakresie swobodę sądowi orzekającemu. Zadośćuczynienie ma na celu kompensatę doznanej krzywdy, ma także na celu złagodzenie doznanych cierpień. Okoliczności wpływające na wysokość tego świadczenia, to między innymi: dramatyzm doznań, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny. Jednocześnie wysokość zadośćuczynienia musi być rozważana indywidualnie i przedstawiać dla poszkodowanego odczuwalną wartość ekonomiczną, adekwatną do warunków gospodarki rynkowej, przy czym należy kierować się kryteriami zobiektywizowanymi, nie zaś poprzestawać na subiektywnych odczuciach pokrzywdzonego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 czerwca 2016 r., sygn. akt I ACa 503/15, LEX nr 2076747).

W oparciu o powyższe kryteria, po dokonaniu ustaleń dotyczących rozmiaru krzywdy jakiej doznała powódka N. G. i ustalonej na tej podstawie należnej jej wysokości zadośćuczynienia, Sąd ocenił jej wysokość na 5.000,00 zł. W ocenie Sądu dochodzona przez powódkę kwota w wysokości 10.000,00 zł nie mogła zostać uznana za adekwatną do rozmiaru poniesionej przez nią krzywdy. Sąd miał przy tym na względzie znaczny upływ czasu od tragicznego zdarzenia a także wnioski płynące ze sporządzonych przez biegłych opinii psychiatryczno- psychologichnej oraz wyjaśnienia biegłego S. K. złożone na rozprawie przed Sądem. Z opinii biegłych wynika, że śmierć wnuka P. O. była dla powódki bardzo trudną sytuacją, jednakże żałoba powódki nie wykroczyła poza zakres żałoby naturalnej. Jak wynika z ustaleń biegłych, po śmierci P. O., to powódka była wsparciem dla swojej córki i przejęła rolę gospodyni domu. Z opinii biegłych wynika także, że powódka nie doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu związanego z nagłym przerwaniem więzi emocjonalnej.

Powódka nie przedstawiła także jakiegokolwiek dokumentacji medycznej, która potwierdziłaby ewentualne zaburzenia adaptacyjne powódki po śmierci wnuka. Biegły S. K. słuchany na rozprawie w trybie art. 278 k.p.c. zeznał, że ze względu na zaobserwowane u powódki otępienie przejawiające się zaburzeniami pamięci i orientacji trudno jest w obecnym momencie ustalić rzeczywisty stan emocji powódki związanych ze śmiercią jej wnuka. Tragiczne zdarzenie nie jest dla niej świeżym przeżyciem i obecnie wywołuje u niej nie więcej emocji niż śmierć innych osób bliskich powódki, które przeżyła w trakcie swojego życia. Powódka nie zawsze pamięta o fakcie śmierci wnuka. Obecnie mówi o tragicznym zdarzeniu w sposób spokojny. W oparciu o opinie biegłych oraz z uwzględnieniem całości okoliczności niniejszej sprawy Sąd ustalił, że powódka przeżyła żałobę w sposób dojrzały i naturalny. Nie budzi wątpliwości Sądu, że w wyniku utraty więzi z ukochanym wnukiem powódka doznała bólu, cierpienia oraz ogromnego poczucia straty, jednakże nie można pominąć faktu, że więź wnuków z dziadkami jest więzią z natury rzeczy słabszą niż więź dzieci z rodzicami, a poczucie krzywdy związane z jej utratą jest w znacznym stopniu mniej dotkliwe. Sąd nie neguje zatem wiarygodności zeznań świadków J. O. oraz D. P. w zakresie w jakim twierdzili oni, że powódka N. G. bardzo mocno i emocjonalnie przeżyła śmierć swojego wnuka, przez znaczny okres czasu odczuwając tęsknotę i ból utrudniające jej codzienne funkcjonowanie. Zeznania te Sąd zestawiał jednakże z obiektywną i wyczerpującą opinią biegłych oraz zeznaniami samej powódki słuchanej w postępowaniu przez Sąd.

Reasumując powyższe rozważania stwierdzić należy, że zasądzona na rzecz powódki kwota z tytułu zadośćuczynienia w wysokości 5.000,00 zł jest odpowiednia do rozmiaru doznanej przez nią krzywdy. Śmierć P. O. w wieku zaledwie 16 lat była wydarzeniem nagłym, nieprzewidzianym i tragicznym, wobec czego spowodowała u babci zmarłego poczucie bólu, straty i tęsknoty. Krzywda poniesiona przez powódkę była o tyle dotkliwa, że więź łącząca ją z wnukiem była w istocie więzią trwałą, bliską i przepełnioną ciepłymi uczuciami. Z drugiej jednak strony, z okoliczności sprawy wynika, że powódka poradziła sobie z trudnymi emocjami towarzyszącymi śmierci jej wnuka, przejmując przy tym obowiązki domowe i udzielając wsparcia innym członkom rodziny. Obecnie trudno jest natomiast ustalić rzeczywisty stan emocji powódki jaki towarzyszył jej w związku ze śmiercią wnuka

Powódka wniosła o zasądzenie ustawowych odsetek za opóźnienie od dnia 22 kwietnia 2016 r. wiążąc wymagalność odsetek ze wskazaną datą ze względu na fakt, iż jak wskazano w pozwie, stroną pozwana do dnia wniesienia powództwa nie ustosunkowała się do zgłoszenia roszczenia przez powódkę z dnia 21 marca 2016 r., natomiast czas na owo ustosunkowanie się minął pozwanemu w dniu 21 kwietnia 2016 r. Pozwany zaoponował powyższemu, wnosząc o zasądzenie odsetek od daty wyrokowania.

Sąd zważył, iż na tle okoliczności sprawy, zasądzenie odsetek od daty wyroku, jest uzasadnione sposobem ustalenia wysokości krzywdy i należnego z tego tytułu zadośćuczynienia. Podstawowe okoliczności, które miały istotne znaczenie dla ustalenia należnego świadczenia z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., zostały ustalone w wyniku czynności podjętych podczas niniejszego postępowania. Szczególne znaczenie miały opinie biegłych i przesłuchanie świadków oraz powoda. Przy wymiarze należności głównej zostały uwzględnione takie okoliczności, które nie były znane pozwanej ani w dacie zgłoszenia roszczenia, ani w momencie wniesienia pozwu oraz doręczenia jego odpisu. Odsetki zostały więc uwzględnione według stanu wiedzy o zakresie krzywdy powódki istniejącej w dacie wyrokowania, czyli w sposób określony w art. 363 § 2 k.c. dla obliczania odszkodowania według analogicznej metody, opartej na zasadzie aktualności wyroku uwzględniającego powództwo o kompensacyjną należność.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o dyspozycję art. 100 k.p.c. – poprzez ich stosunkowe rozdzielenie. Skoro roszczenie powódki zostało uwzględnione w 50% to w takiej części obowiązek poniesienia kosztów procesu winien obciążać każdą ze stron. Ogólna kwota poniesionych w sprawie kosztów sądowych wyniosła 1504,96 zł, na którą złożyły się opłata od pozwu w wysokości 500 zł oraz wynagrodzenie powołanych w sprawie biegłych w wysokości 1004,96 zł. Wobec powyższego oraz ze względu na fakt, iż powódka została w toku procesu tymczasowo zwolniona od ponoszenia kosztów sądowych, w pkt 3 wyroku Sąd nakazał pobrać z roszczenia zasądzonego na rzecz powódki na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Zawierciu kwotę 250 zł tytułem opłaty sądowej tj. w części w jakiej do jej uiszczenia obowiązana jest powódka. Natomiast w pkt 4 wyroku pozostałą część należnej opłaty sądowej w wysokości 250 zł Sąd nakazał pobrać od pozwanego. Wobec faktu, iż koszty wynagrodzenia biegłych we wskazanej

powyżej wysokości 1004,96 zł zostały zaspokojone z zaliczki wpłaconej przez pozwanego, Sąd zasądził od powódki na rzecz pozwanego połowę tej kwoty tj. 502,48 zł.